

•••••••••• Bosnemonn bepraat in belangrijke mate het voorjaarsaspect van de bestuiderde oude bossen.

Kenmerken van bos- en akkerrand

Zowel de vegetatie als de zaadbank van akker- en bosrand zijn duidelijk rijker aan soorten en hebben een hogere bedekking, resp. aantal zaden per m² (zaaddensiteit), ver-geleken met akker en bos (Figuur 3). De hoge soortenrijkdom en zaaddensiteit van de rand kunnen verklaard worden door drie factoren. Ten eerste weerspiegelt dit de hoge soortenrijkdom van de randvegetatie. In de rand komen namelijk niet enkel soorten van bos en akker naast elkaar voor, maar ook soorten typisch voor randmilieus zoals Zevenblad. Look-zonder-Look of Dagkookeksbloem. Ten tweede hebben de hogere lichthoeveelheden en beschik-baarheid aan voedingsstoffen in de rand tot gevolg dat veel soorten sterker groeien en meer zaad vormen (Jules & Rathcke 1999), vb. de sterke groei van Brandnetel in veel bosranden (Figuur 7). Door deze hoge actuele aanvoer van zaden uit de aanwezig plantengroei, is de overeenkomst in soortensamenstelling tussen de vegetatie en zaadbank in de rand vrij hoog (Figuur 6a). Ten derde is de actuele zaadtoe-voer vanuit de omgeving geconcentreerd nabij de rand. Aanwijzingen hiervoor zijn de hoge zaaddensiteit in de bos-rand en de afname van het aantal zaden vanaf de bosrand richting bos (Figuur 3) Enerzijds is dit te verklaren doordat de gesloten plantengroei, kenmerkend voor oude randen zoals gebruikt in dit onderzoek, fungeert als een barrière voor de verbreding van zaden (Cadamasso & Pickett 2001). Anderzijds beïnvloeden randen, door hun invloed op het ge-drag van allerlei dieren, ook het voorkomen van zaden die door deze dieren verbreed worden. Heel wat dieren, vb. reeën, zoeken graag voedsel bij de bosrand en brengen hier-bij zaden naar de rand. Het belang van actuele zaadtoevoer, hetzij lokaal, hetzij vanuit de omgeving, wordt verder angge-uid door het voorkomen van meer zaden met relatief kor-tere levensduur, dus 'versere' zaden, in de rand (Figuur 6b).

Hoe eroot is het belang van de aanvoer van zaden vanuit de akker door de bosrand in het bos?

Zoals hoger uitgelegd, functioneert de bosrand, en dan vooral een goed ontwikkelde rand, als een belangrijke barrière voor de verbreding van zaden. Toch mag dit niet te strikt opgevat worden en is 'filter' misschien een betere omschrijving. Er zijn namelijk toch steeds zaden die als het ware door de mazen van het net glijpen. Zo werden bij dit onderzoek beperkte aantallen zaden van akkerplanten, o.a. Vogelmuur en Haring knopkruid, aangetroffen tot op 50 m in het bos. Doordat de omstandigheden in het bos, voor-namelijk de dikke laag strooisel en de lage hoeveelheden invallend licht, ongunstig zijn voor deze soorten, is het vrij onwaarschijnlijk dat ze zullen kiemen. Bijgevolg is hun invloed op de bosflora verwaarloosbaar. Toch is een zekere voorzichtigheid geboden. Bij grote verstoring van het bestand, zoals stormschade of kaalslag, waarbij de bodem verstoord wordt en deze zaden aan de oppervlakte gebracht worden en/of waarbij de hoeveelheid invallend licht ver-hoogt en de strooiselafbraak versnelt, bestaat de kans dat deze soorten kiemen en een populatie vestigt. Dit kan potentieel negatieve gevolgen hebben voor de minder competitieve en traag (het)verspreidende bossoorten.

•••••••••• In deze bosrand benoerdert de hoge toedstrijktheid van de bodem de groei van de sterk competitieve Brandnetel.

Referenties

- Bakker et al. 1996. Acta Botanica Neerlandica 45:461-490.
 Beatty 1991. Journal of Biogeography 18:553-463.
 Bekker et al. 1998. Functional Ecology 12:834-842.
 Bossuyt et al. 2002. Plant Ecology 162:33-48.
 Cadamasso & Pickett 2001. Conservation Biology 15:91-97.
 Chen et al. 1992. Ecological Applications 2:387-396.
 Chen et al. 1995. Ecological Applications 5:74-86.
 De Schijver et al. 1998. Environmental Pollution 102:427-431.
 Devlaeminck et al. Plant Ecology. In Press.
 Eriksson 1995. Flora 199:65-70.
 Forman & Moore 1992. Landscape Boundaries- Consequences for biotic diversity and ecological flows. Springer-Verlag.
 Homnay et al. 2001. Forest Ecology and Management 161:109-122.
 Ter Heerdt et al. 1996. Functional Ecology 10:144-151.
 Jules & Rathcke 1999. Conservation Biology 13:784-793.

Wie is wie en wie doet wat in de Vlaamse bosbouwsector?

Slechts 10,8 % of 146.000 ha van de Vlaamse oppervlakte bestaat uit bos. Toch zijn heel wat instellingen en organisaties betrokken bij het Vlaamse bosbeleid en -beheer. Maar waarvoor is afdeling Bos en Groen nu precies bevoegd? Wat is het verschil tussen een woudmeester, een houtvester en een boswachter? Waarvoor kan je terecht bij de ambtenaar privé-bos en waarvoor bij de bosgroepen? Wat zijn IBW, IN, EBG, VBV en KBBM? Dit artikel probeert u enigszins wegwijs te maken in het bos van de voornaamste bosbouwactoren.

De administratie

De afdeling **Bos & Groen** (hetvroegere 'Waters en Bossen') van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (AMINAL) van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap is bevoegd voor bossen, parken, viswaters, jacht en het wildbeheer in Vlaanderen. In opdracht van de minister van Leefmilieu bereidt Bos en Groen het bosbeleid voor, voert ze de wetgeving uit (het Bosdecreet) via het verlenen van vergunningen, het toekennen van subsidies en het adviseren van bos eigenaars of -beheerders en controleert ze de toepassing van de wetgeving. Ook de voorbereiding van het internationaal bosbeleid behoort tot haar takenpakket.

Bos en Groen is bovenal actief op het terrein zelf. Ze staat in voor het volledige beheer van de bossen in eigendom van het Vlaamse Gewest (de 18.000 ha zogenaamde 'domeinbossen') en voor het technische beheer in de bossen van andere openbare eigenaars (25.000 ha in eigendom van gemeenten, provincies, OCMW's en kerkfabrieken). Daarnaast koopt ze ook bestaande bossen (vooral kweerbare, bedreigde of ecologisch interessante) en grondon voor bosuitbreiding aan. Het **hoofdbestuur** van de afdeling coördineert de werking en bepaalt het beleid. In elke provincie is er een **provinciale buitendienst**. Elke buitendienst heeft een inspectie bosbeheer met aan het hoofd een **woudmeester**. De woudmeester is belast met de algemene coördinatie over het naleven van de richtlijnen, omzendbrieven en andere diensinstructies ten einde de doelstellingen van het Bosdecreet en het bosbeleid in het algemeen te realiseren. Hij of zij is ook belast

JOHNNY CORNELIS, K.U.Leuven - Laboratorium voor Bos, Natuur en Landschap / KAROLIEN VAN DIEËT, bosgroep Zuid-Limburg

met de strafordering. In elke buitendienst is er één **ambtenaar privé-bos**. Deze behandelt alle dossiers van privé-eigenaars, zoals subsidieaanvragen, vergunningen en beheerplannen. Iedere inspectie bestaat uit één of meerdere houtvesterijen. In totaal zijn er 9 in Vlaanderen: drie in Limburg, twee in Antwerpen en Vlaams-Brabant en één in Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen. Aan het hoofd van een houtvesterij staat de **houtvester**. Een houtvester heeft over het algemeen een terreinbeherende opdracht. Hij of zij is verantwoordelijk voor de openbare bossen en hun beheer en voor de handhaving van het jachtrecht. Elke houtvesterij is verder opgesplitst in verschillende boswachterijen, het werkingsgebied van de **boswachter**. De boswachters zijn belast met het toezicht en het technische beheer van de bossen. Net als de woudmeesters en houtvesters hebben zij een politionele bevoegdheid, op voorwaarde dat zij aan de nodige aanstellingsvoorwaarden beantwoorden. Ze controleren de toepassing van de wetgeving en mogen een proces-verbaal opmaken wanneer een overtreding wordt vastgesteld. Vlaanderen telt 117 boswachterijen. Een aantal bossen in eigendom van het Vlaamse Gewest zijn erkend als Vlaams natuureservaat (vb. Walenbos, Sint-Agatha-Rodebos). Deze bossen vallen onder het Natuur-decreet en worden beheerd door de **afdeling Natuur** van AMINAL. Ook de afdeling Natuur is gestructureerd in een **hoofdbestuur** en vijf **provinciale buitendiensten**. In het kader van een beter bestuurlijk beleid zijn er op dit ogenblik vier gevorderde plannen om de afdeling Bos en Groen en de afdeling Natuur te fusioneren tot één Intern Verzelfstandigd Agentschap. Wanneer dat het geval is, verneemt u daar in de Bosrevue uiteraard alles over.

Afdeling Bos en Groen

Hoofdbestuur (afdelingshoofd a.i.): Roel Vanhaeren)
 Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20 bus 8,
 1000 Brussel
 Tel: 02 553 81 02, fax: 02 553 81 05,
 E-mail: Bos.Groen@fln.vlaanderen.be,
 website: www.bosengroen.be

Buitendienst Antwerpen

(woudmeester en ambtenaar privé-bos: Gyeen Knockaert)
 Copernicustaan 1 bus 7, 2018 Antwerpen
 Tel: 03 224 02 47, Fax: 03 224 60 90,
 E-mail: Bos.Groen.Ant@fln.vlaanderen.be

Houtvesterij Antwerpen (houtvester: Arnold Caluwe)
zie buitendienst Antwerpen

Houtvesterij Turnhout (houtvester: Patrick Engels)
Parklaan 49 bus 1, 2300 Turnhout
Tel: 014 63 93 63, Fax: 01 463 93 66

Buitendienst Limburg (woudmeester: Erik Van Boghout,
ambtenaar privé-bos: Griet Beckers)

Taxandria Center, Gouverneur Roppesingel 25, 3500 Hasselt
Tel: 011 26 44 86, Fax: 01 1 26 44 79,
E-mail: Bos.Groen.lim@lin.vlaanderen.be

Houtvesterij Hasselt (houtvester: Ghislain Mees)
zie buitendienst Limburg

Houtvesterij Bree (houtvester: Gui Winters)
Ter Rivierenwal 9A, 3960 Bree
Tel: 089 46 21 31, Fax: 089 48 17 24

Houtvesterij Hechtel (houtvester: Erik Van Boghout)
Peerderbaan 31, 3940 Hechtel
Tel: 011 73 41 50, Fax: 01 1 73 54 84

Buitendienst Oost-Vlaanderen (woudmeester: Paul
Vanderabeele, ambtenaar privé-bos: Annemie Verheist)
Gebr. Van Eyckstraat 4-6, 9000 Gent
Tel: 09 265 45 88, Fax: 09 265 45 81,
E-mail: Bos.Groen.Ovl@lin.vlaanderen.be

Houtvesterij Gent (houtvester: Eric Peyskens)
zie buitendienst Oost-Vlaanderen

Buitendienst Vlaams-Brabant (woudmeester: Brigitte
De Wever, ambtenaar privé-bos: Bart Van der Aa)
Waaistraat 1, 3000 Leuven
Tel: 016 21 12 20, Fax: 016 21 12 30,
E-mail: Bos.Groen.Vbr@lin.vlaanderen.be

Houtvesterij Leuven (houtvester: Bart Meulenan)
zie buitendienst Vlaams-Brabant
Houtvesterij Groenendaal (houtvester: Patrick Huweme)
Brusselsesteenweg 700, 3090 Overijse
Tel: 02 657 22 03, Fax: 02 657 65 13

Buitendienst West-Vlaanderen (woudmeester: Theo Vitse,
ambtenaar privé-bos: Roland Verhaeghe)
Zandstraat 255, 8200 Sint-Andries-Brugge
Tel: 050 45 41 56, Fax: 050 31 94 58,
E-mail: Bos.Groen.Wvl@lin.vlaanderen.be

Houtvesterij Brugge (houtvester: Danny Maddelein)
zie buitendienst West-Vlaanderen

Afdeling Natuur

Hoofdbestuur (afdelingshoofd: Koen De Smet)
Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20 bus 8,
1000 Brussel
Tel: 02 553 76 83, Fax: 02 553 76 85,
E-mail: Natuur@lin.vlaanderen.be, website: www.natuur.be

Buitendienst Antwerpen (diensthoofd: Joris Janssens)
Copernicuslaan 1 bus 7, 2018 Antwerpen
Tel: 03 224 62 54, Fax: 03 224 60 87,
E-mail: Natuur.Ant@lin.vlaanderen.be

Buitendienst Limburg (diensthoofd: Filiep Cardoen)
Taxandria Center, Gouverneur Roppesingel 25, 3500 Hasselt
Tel: 011 26 44 90, Fax: 01 1 26 44 99,
E-mail: Natuur.Lim@lin.vlaanderen.be

Buitendienst Oost-Vlaanderen
(diensthoofd: Viviane Vanden Bijl)
Gebr. Van Eyckstraat 4-6, 9000 Gent
Tel: 09 265 46 40, Fax: 09 265 45 88,
E-mail: Natuur.Ovl@lin.vlaanderen.be

Buitendienst Vlaams-Brabant (diensthoofd: Frank Saey)
Waaistraat 1 bus 7, 3000 Leuven
Tel: 016 21 12 50, Fax: 016 23 28 70,
E-mail: Natuur.Vbr@lin.vlaanderen.be

Buitendienst West-Vlaanderen
(diensthoofd: Wilfried Godderis)
Zandstraat 255, 8200 Sint-Andries-Brugge
Tel: 050 45 41 56, Fax: 050 45 41 75,
E-mail: Natuur.Wvl@lin.vlaanderen.be

Wetenschappelijke instellingen

Het **Instituut voor Bosbouw en Wild-beheer** (IBW) is een wetenschappelijke instelling van de Vlaamse Gemeenschap die instaat voor beleidsondersteuning wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening inzake bosbouw, visstand-beheer en wildbeheer. Het bosbouwonderzoek richt zich onder meer op standplaatsgeschiktheid, bosuitbreiding, bosecologie, bosbescherming en gebruik van genetische bronnen in de bosbouw. De cel visstandbeheer onderzoekt o.a. vis- en milieukwaliteit, biotoopherstel en visteeft in de Vlaamse binnenwateren. De cel wildbeheer voert onderzoek uit met betrekking tot het beheer van jachtwild (o.a. ree, vos, marterachtigen) en pestsoorten (o.a. muskusrat). Om dit onderzoek te realiseren beschikt het IBW over een bibliotheek, kwekerijgronden, zaadboomgaarden, een arboretum, geklimatiseerde serres, laboratoria voor in vitro, bodemkundig, fytopathologisch, genetisch en zoölogisch onderzoek, een meetstation voor luchtcontaminatie, een visteeltcentrum, enz. De onderzoeksresultaten worden verspreid via rapporten, het jaarlijks activiteitsverslag, publicaties in nationale en internationale tijdschriften, deelname aan congressen en studiedagen, excursies, adviesverlening, enz. Het IBW heeft een vestiging te Geraardsbergen en te Groenendaal.

Het **Instituut voor Natuurbehoud** (IN) in Brussel is een gelijkwaardige instelling die

wetenschappelijk onderzoek verricht in verband met het natuurbehoud in Vlaanderen. Naar analogie van de afdeling Bos en Groen en de afdeling Natuur zullen ook het IBW en het IN waarschijnlijk fusioneren tot één grote Vlaamse wetenschappelijke instelling (Extern Vezelfstandig Agentschap) waarin enkele honderden wetenschappers beleids-ondersteunend onderzoek uitvoeren inzake bos en natuur.

Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer

Gaverstraat 4, 9500 Geraardsbergen
Tel: 054 43 71 11, Fax: 054 43 61 60,
E-mail: ibw@lin.vlaanderen.be,
website: www.ibw.vlaanderen.be

Duboislaan 14, 1560 Hoellaart (Groenendaal)
Tel: 02 657 03 86, Fax: 02 657 96 82

Instituut voor Natuurbehoud

Kliniestraat 25, 1070 Brussel
Tel: 02 558 18 11, Fax: 02 558 18 05,
E-mail: info@instrat.be, website: www.instrat.be

Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal

Het Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal (EBG) werd in 1992 opgericht door de Vereniging voor Bos in Vlaanderen en het Centrum voor Privé-Bosbouw (zie verder), in samenwerking met de

afdeling Bos en Groen. Sinds 2000 is het EBG een vzw. Het EBG wil de kennis van het duurzaam en multifunctioneel beheer van bos, groen en natuur versterken bij zowel de professionele beheerders als bij het brede publiek in Vlaanderen. Om deze opdracht uit te voeren, worden specifieke cursussen ingericht voor zowel geïnteresseerde leken, ambtenaren, professionals als vrijwilligers in het bos-, natuur- en groenbeheer. Via de cursus 'bosbouwbekwaaamheid' kan men het 'bekwaamheidsgetuigschrift in de bosbouwkunde' bekomen, een voorwaarde om te kunnen deelnemen aan het wervingsexamen van bos- of natuurwachter. Verder zijn er onder meer cursussen 'inheemse bomen en struiken', 'boomverzorging', 'visstandbeheer' en 'veilig gebruik van de kettingzag'. De cursussen 'bosbeheer en natuurontwikkeling' en 'erkende bosgids' worden georganiseerd in samenwerking met het Centrum voor natuur- en milieu-educatie (CVM). Daarnaast verstrekt het EBG algemene informatie aan het brede publiek via allerlei publicaties en de organisatie van studiedagen. Het EBG doet ook dienst als informatie- en documentatiecentrum voor iedereen die vragen heeft over het bos of de groene ruimte en beschikt daarvoor over een uitgebreide bibliotheek.

Het EBG is gewestigd in de historische pachthoeve van de voormalige priorij van Groenendaal, midden in het Zoniënwoud. In hetzelfde gebouw is tevens het Bosmuseum 'Jan Van Ruusbroec' van de afdeling Bos en Groen ondergebracht.

Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal vzw

Duboislaan 2, 1560 Hoellaart (Groenendaal)
Tel: 02 657 93 64, Fax: 02 657 57 54,
E-mail: Boseducatie@Vlaanderen.be, website: www.ebg.be

Bosgroepen

De bosgroepen werden in het vorige nummer van de Bosrevue (okt-nov-dec 2003) reeds besproken naar aanleiding van de nieuwe uitvoeringsbepalingen van het Bosdecreet. Toch even kort herhalen dat een bosgroep een vrijwillig samenwerkingsverband is tussen verschillende bosgenooten (zowel openbaar als privé) binnen de grenzen van een werkinggebied met 4.000 tot 10.000 hectaren bos. Een bosgroep kan optreden als organisator van gezamenlijke beheerwerken en houtverkoop. Door de houtverkoop gezamenlijk te organiseren kunnen gunstigere houtprijzen verkregen worden tegen een lagere kost voor de eigenaar. Afspraken over het gemeenschappelijk inzetten van arbeiders en materiaal maken het uitvoeren van beheerwerken betaalbaar. De bosgroep kan de administratieve rompslomp voor de eigenaars aanzienlijk verminderen. Ook kan de eigenaar er terecht voor allerlei bosbouwkundige informatie, in de vorm van individueel advies, cursussen en excursies.

In het vorige nummer van de Bosrevue zijn de contactadressen van de eerste 11 bosgroepen in Vlaanderen opgesomd. Intussen zijn daar wel enkele wijzigingen opgetreden. Bosgroep Oost-Limburg heet nu bosgroep Hoge Kempen (E-mail: bosgroeophogekempen@limburg.be); bosgroep Zandrug Maldegem-Stekene heet binnenkort bosgroep Oost-Vlaanderen Noord; en Thierry Onkelinx is als coördinator van bosgroep Noord-Hageland vervangen door Nico Coppé. Sinds januari 2004 is bovendien een twaalfde bosgroep actief in het zuidoosten van Vlaams-Brabant, meer bepaald bosgroep Dijle-Geteland met als coördinator Jeroen Franssens. Tegen 2006 zal in Vlaanderen een gebiedsdekkend netwerk van 19 bosgroepen werkzaam zijn.

Bosgroep Dijle-Geteland vzw

p/a 160 Leuven vzw, Aartschotsesteenweg 212, 3010 Leuven (Kessel-Lo)
Tel: 016 29 85 48, Fax: 016 29 85 59,
E-mail: jeroen.Franssens@igo-leuven.be

Overige bosgroepen:
zie Bosrevue 6 (okt-nov-dec 2003), website: www.bosgroep.be

Niet-gouvernementele organisaties

De **Vereniging voor Bos in Vlaanderen** (VBV) hoeven we aan u, lezer van de Bosrevue, uiteraard niet meer voor te stellen. Het is de enige vereniging in

Vlaanderen die zich specifiek met bos bezig houdt. De VBV werd opgericht in 1970 met als doel bosbehoud, bosuitreiding en multifunctioneel bosbeheer. Deze doelstellingen zijn ruim 30 jaar later nog steeds actueel. Om deze doelstellingen te verwezenlijken, voert de VBV studieopdrachten uit, bijvoorbeeld rond de realisatie van stadsbossen of de inrichting van speelbossen. Daarnaast wordt de werking van de VBV vooral gerealiseerd via werkgroepen van geëngageerde leden. De werkgroep 'actie & beleid' volgt het Vlaamse bosbeleid op de voet en voert actie wanneer dit nodig is. De werkgroep 'recreatie' werkt rond toegankelijkheid van bossen en organiseert jaartijks een aantal wandelingen. De werkgroep 'Pro Silva' is de Vlaamse tak van de internationale Pro Silva-organisatie die duurzame en natuurgerouwe bosbouw promoot. Via de werkgroep 'tropisch bos' engageert de VBV zich ook voor het behoud van de sterk bedreigde tropische wouden. De VBV geeft twee tijdschriften uit: *De Boskrant*, het ledenblad met vlootleesbare artikels over de toestand van het bos en de werking van de VBV, en deze *Bostrevue* die bruikbare en praktische informatie aanbiedt aan boscijgenoots en -beheerders.

Misschien wat minder bekend is de **Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij** (KBBM). De KBBM bestaat al sinds 1893 en vertedigt de belangen van de boscijgenoots. Zij publiceert zes maal per jaar het tijdschrift *Silva Belgica* met artikels over bos, wetgeving, economie, techniek, beheer, ... en geeft daarnaast vier maal per jaar de nieuwsbrief *Bos uit met korte, eenvoudige artikels over bos voor het brede publiek*. Gezien het beperkte en sterk versnipperde bosareaal in Vlaanderen, heeft de KBBM vooral Waalse leden. Sinds kort fungeert een nieuwe vzw, nl. **Landelijk Vlaanderen**, als Vlaamse afdeling van de KBBM. Landelijk Vlaanderen werd in februari 2003 opgericht als fusie van de vzw Vlaamse Landeigendom en het Syndicaat van Boscijgenoots en Houtproductenten in Vlaanderen. De vereniging komt op voor de belangen van bos-, land- en natuureigenaars. Zij publiceert vier maal per jaar het leden tijdschrift *De Landeigenaar* in Vlaanderen en minstens éénmaal per maand een elektronische INFO-brief.

Samen met andere organisaties uit de houtkolom, d.i. de keren van houtproductenten, houtexploitanten, houthandelaars en houtverwerkende nijverheid, heeft de KBBM het Centrum voor Privé Bosbouw, WoodNet en het Paper Chain Forum opgericht. Het **Centrum voor Privé Bosbouw** (CPB) groepeerst het eerste deel van de houtkolom, namelijk de boomkwekers, houtproductenten, exploitanten en eerste transformatiesector (zagerijen). Landelijk Vlaanderen is toezichthouder op het CPB. De vzw **WoodNet** wil het in België geproduceerde hout en de daarvan afgeleide producten promoten. Op haar website biedt ze een overzicht van de Belgische houtkernen. WoodNet kan rekenen op de financiële steun van het Waalse Gewest. De vzw heeft een belangrijke rol gespeeld in het opstarten van het PEFC certificatiesysteem (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes). Dit is een certificaat voor duurzaam

bosbeheer dat door privé-eigenaars als alternatief voor FSC (zie verder) werd ontworpen en sinds het najaar van 2003 in het Waalse Gewest van kracht is. In 2004 zal gestart worden met PEFC Vlaanderen, op initiatief van het CPB en WoodNet. Het **Paper Chain Forum** groepeerst de actoren actief in de papierketen van houtproductenten tot papierhandelaar. Deze vereniging wil een communicatieplatform vormen voor de verspreiding van informatie over de volledige papierketen en bijdragen tot de samenhang en de goede coördinatie van die informatie.

Ook de Belgische afdelingen van het **Wereld Natuur Fonds** (beter gekend onder de Engelse afkorting WWF) en **Greenpeace**

werken intensief rond bos en bosbouw. Vaak gaat het echter om lobbywerk 'achter de schermen'.

Zo promoten beide verenigingen het FSC-label (Forest Stewardship Council) bij allerlei overheden en bedrijven. Dit label wordt enkel toegekend aan hout dat afkomstig is uit duurzaam beheerde bossen.

Natuurpunt is als grootste terreinbeherende organisatie in Vlaanderen een belangrijke bosbeheerder. De vzw is ontstaan door de fusie in 2001 van Natuurreservaten vzw en De Wielewaal vzw. Natuurpunt beheert momenteel ca. 12.700 ha natuurgebied in Vlaanderen, waarvan 45 à 50 % bestaat uit (open) bossen en struwelen. Natuurpunt beoogt deze gebieden open te stellen voor recreanten, voor zover de natuurwaarden niet in het gedrang komen.

Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw

Geraardsbergsesteenweg 267, 9000 Melle (Gontrode)
Tel: 09 26490 50, Fax: 09 2649092,
E-mail: info@wbv.be, website: www.wbv.be

Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij v.z.w.

Centrum Galerij, Blok II, 5de verdieping, 1000 Brussel
Tel: 02 223 09 01, Fax: 02 223 01 45,
E-mail: srfb@srfb-kbbm.be

Landelijk Vlaanderen, vereniging van Bos-, Land- en Natuureigenaars v.z.w.

Centrum Galerij, Blok II, 5de verdieping, 1000 Brussel
Tel: 02 217 27 40, Fax: 02 217 27 43,
E-mail: info@landelijkvlaanderen.be,
website: www.landelijkvlaanderen.be

Centrum voor Privé-Bosbouw, v.z.w.

Centrum Galerij, Blok II, 5de verdieping, 1000 Brussel
Tel: 02 223 09 01, Fax: 02 223 01 45

WoodNet vzw

Centrum Galerij, Blok II, 6de verdieping, 1000 Brussel
Tel: 02 223 44 21, Fax: 02 223 42 75,
E-mail: info@woodnet.com, website: www.woodnet.com

Paper Chain Forum v.z.w.

Louizalaan 306, 1050 Brussel
Tel: 02 646 04 50, Fax: 02 646 82 97,
E-mail: info@paperchain.be,
website: www.paperchainforum.org

Wereld Natuur Fonds België

Emile Jacquainlaan 90, 1000 Brussel
Tel: 02 340 09 99, E-mail: info@wwf.be, website: www.wwf.be

Greenpeace Belgium vzw

Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel
Tel: 02 274 02 00, Fax: 02 274 02 30,
E-mail: info@be.greenpeace.org, website: www.greenpeace.be

Natuurpunt vzw

Kardinaal Mercierplein 1, 2800 Mechelen
Tel: 015 297220, Fax: 015 42 49 21,
E-mail: info@natuurpunt.be, website: www.natuurpunt.be

OPROEP

AANPLANTINGEN EN SPONTANE VERBOSSINGEN GEZOCHT !

Eind 2003 startte op het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer het project 'Vergelijking van de vegetatiestructuur en –soortensamenstelling bij spontane verbossing versus bosaanplanting'. Momenteel wordt nog gezocht naar aanplantingen en spontane verbossingen die geschikt zijn als proefterrein. De terreinen moeten aan volgende voorwaarden voldoen:

- alleen leembodems (A) of zandleembodems (I)
- bossen van eerste generatie op voormalig akkerland (dus geen grasland)
- leeftijd van de bomen: 0-30 jaar
- geen extensieve begrazing
- loofhout (behalve monocultuur populier)

Heeft u een dergelijk terrein en wil u een steentje bijdragen aan het bosonderzoek in Vlaanderen? Aarzel dan niet contact op te nemen met:

Arne Verstraeten

Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer, Gaverstraat 35, 9500 Geraardsbergen
Tel: 0541 43 61 71 of e-mail: arne.verstraeten@lin.vlaanderen.be